

Till Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommun

MOTION

I revisionsrapporten om "Kommunstyrelsens uppsiktsplikt", som avgavs i mars 2015, skriver revisionen att kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet inte i alla delar är ändamålsenlig och tillräcklig.

Kommunstyrelsen svarade 2015-05-25, § 67, att denna kommer att tillse så att själva internkontrollplanen från nämnderna överlämnas till kommunstyrelsen.

Revisorerna skriver i revisionsberättelsen för år 2015, att de förutsätter att kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden snarast vidtar kraftfulla åtgärder för att säkerställa en adekvat ekonomisk styrning och en ändamålsenlig verksamhet.

Vidare gör revisionen bedömningen att kommunstyrelsen *inte* i alla delar utövat en *ändamålsenlig kontroll* utifrån sin *uppsiktsplikt* i förhållande till barn- och utbildningsnämnden. Därtill *anser* revisionen att det är av största vikt att kommunstyrelsen, med tanke på sin *uppsiktsplikt*, framledes fortsätter att vidta åtgärder för att säkerställa en positiv balans mellan intäkter och löpande driftskostnader.

I Revisorernas redogörelse för år 2015 hänvisar revisorerna till en särskild revisionsrapport. I nämnda rapport som avgavs i juni 2016, dvs efter kommunfullmäktiges ansvarsprövning, med namnet "Genomlysning av 2015 års underskott inom barn- och utbildningsnämnden", gör revisionen bedömningen att kommunstyrelsen inte i alla delar utövat en ändamålsenlig kontroll utifrån sin uppsiktsplikt i förhållande till barn- och utbildningsnämnden. Revisionen framhåller att rutinerna för att utöva uppsikt behöver utvecklas genom ökad transparens och utvecklad analys i uppföljningsrapporterna. Lokalförsörjningsansvaret bör tydliggöras.

Avslutningsvis menar revisionen att kommunstyrelsen borde tagit initiativ till ett särskilt ärende med redovisning av hur rutinerna för den ekonomiska uppföljningen framöver säkerställer kvalitén i de uppföljningsrapporter som kommunstyrelsen har att hantera inom ramen för uppsiktsplikt och vidare beredning till kommunfullmäktige.

Vad är då egentligen kommunstyrelsens uppsiktsplikt?

Ja, detta kommunstyrelsens särskilda ansvar finns reglerat i kommunallagens 6:e kapitel paragraferna 1 – 6, men särskilt i de tre första paragraferna.

Det står egentligen mest om kommunstyrelsens uppsiktsplikt över kommunal verksamhet i bolagsform och paragraf 1 har av lagstiftaren sedan 2013 utvecklats för bolagen.

I kommunallagen sägs följande i den aktuella paragrafen:

"6 kap. Styrelsen och övriga nämnder

Styrelsens uppgifter

1 § Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. Lag (2014:573)."

(1 a §, 1 b § samt 2 – 6 §§ ej återgivna här), se kommunallagen.

Om vi tränger lite djupare i förarbetena till nuvarande kommunallag, så finns det inte så mycket mer konkret skrivet om vad kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär för den rent kommunala verksamheten, utanför bolagsformen.

Det går i alla fall att konstatera att kommunstyrelsen *inte* är överordnad övriga nämnder och styrelser, som alla har sitt uppdrag från kommunfullmäktige.

Styrelsen har dock givetvis *ett särskilt ansvar* att samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och *att ha uppsikt* över övriga nämnders verksamhet.

Styrelsen har därtill ansvaret för att bereda ärenden till fullmäktige, ha hand om den ekonomiska förvaltningen samt verkställa fullmäktiges beslut.

De verktyg som kommunstyrelsen har till sitt förfogande, *kopplade till uppsikten*, innebär *dels* utformning av de interna uppföljnings- och rapporteringssystemen, *dels* möjligheten att uppmärksamma berörd nämnd/styrelse på behovet av åtgärder vid bristande måluppfyllelse, *dels* också att till fullmäktige påtala bristande måluppfyllelse eller annan avvikelse och lämna förslag till åtgärd eller beslut från fullmäktiges sida.

Kommunstyrelsen har alltså inget eget mandat att besluta om åtgärder gentemot andra nämnder.

Innebörden av uppsikten är, som sagt var, inte närmare utvecklad i lagstiftningen. I en promemoria den 29 oktober 2013 från dåvarande Kommunförbundet finns följande beskrivning av uppsiktsplikten:

"Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. För detta behöver kommunstyrelsen ha uppsikt över de olika verksamheterna. Kommunstyrelsen ska övervaka den ekonomiska förvaltningen, att nämndernas verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige

bestämt, att lagar och förordningar följs och att medlen används ändamålsenligt. Om kommunstyrelsen vid denna övervakning finner brister skall kommunstyrelsen lämna råd alternativt föra ärendet till kommunfullmäktige som får fatta beslut."

Av denna promemoria framgår därtill bland annat att begreppet uppsikt infördes i kommunallagen 1992 istället för det tidigare begreppet "inseende". Samtidigt förtydligades i lagen att uppsikten även gäller de kommunala företagen.

Innebörden av uppsiktsplikten kan, något förenklat, sammanfattas som att kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de olika delarna av kommunens verksamhet tillsammans ska motsvara de mål och den verksamhet som kommunfullmäktige fattat beslut om.

Om vi tar utgångspunkten i de uppdrag som kommunallagen anger för kommunstyrelsen, kan sägas att det finns ett tydligt samband mellan styrelsens ansvar att bereda frågor till fullmäktige och att sedan samordna verksamheten och ha uppsikt över att fullmäktiges beslut genomförs.

Styrelsen har därmed den kunskap och insikt om besluten som underlättar uppföljningen och har samtidigt ett ansvar för att förslag till fullmäktigebeslut utformas på ett sådant sätt att de är möjliga att styra efter och att följa upp.

Uppsikten gäller hela kommunens verksamhet, oavsett om den bedrivs i nämnds- eller bolagsform.

Kommunstyrelsen har en skyldighet att utöva löpande tillsyn, och styrelsen måste utöva sin kontrollfunktion i någon omfattning även om det inte finns någon konkret anledning till granskning.

Det är styrelsen som bestämmer formerna för hur tillsynen ska gå till och uppsiktsplikten går aldrig att delegera och gäller kommunstyrelsen i dess helhet.

Kommunstyrelsen i Staffanstorps kommun har naturligtvis ett reglemente som i olika delar behandlar styrning och ledning, *men* vad som saknas är en dokumenterad strategi som fastlägger en samlad syn på hur uppsiktsplikten ska definieras och inriktas.

Det är viktigt att kommunstyrelsen har en tydlig uppfattning om vilket syfte uppsikten har, vad den ska inriktas på och hur den ska genomföras.

Den redovisning som görs i kommunens årsredovisningar och delårsrapporter, bedömer inte jag, när jag fördjupat mig i frågan, vara tillräcklig för att kommunstyrelsen ska kunna utöva sin uppsiktsplikt på det sätt som kommunallagen avser.

Detta även om årsredovisningen och delårsrapporterna är mycket kvalificerade produkter i sig.

Jag anser att följande kunde vara utgångspunkterna för ett fortsatt utvecklingsarbete:

Det utformas en strategi för genomförandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Av strategin bör framgå:

- Vad uppsikten ska inriktas mot och hur den ska genomföras
- Vilken information som behövs från verksamheterna för att fullgöra uppsikten
- Hur informationen ska samlas in och återföras till kommunstyrelsen

Omfattningen av kommunstyrelsens uppsiktsansvar bör framgå av kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen bör till kommunfullmäktige årligen redovisa hur uppsikten har fullföljts.

Om årsredovisning och delårsbokslut ska ge kommunstyrelsen vägledning i uppsiktsplikten bör informationen utvidgas, förtydligas och inriktas mot årets faktiska utfall, måluppfyllelse samt vidtagna åtgärder för att möta kommunens krav.

Det är i sammanhanget naturligtvis också viktigt att klargöra nämndernas ansvar i sina olika delar.

Vi saknar också regelrätta och formella kontaktytor mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder i sin helhet. Detta borde övervägas.

Jag anser att kommunstyrelsen borde ta initiativ till ett seminarium där vi tar oss tid att diskutera kommunstyrelsens uppsiktsplikt och hur denna ska utövas samt fördelningen och innebörden av kommunstyrelsens och nämndernas ansvar.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag på att Kommunfullmäktige i Staffanstorps kommun beslutar

att kommunstyrelsen tar de initiativ som anges i denna motion vad gäller strategi och genomförandet av kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt seminarieövningar inom den kommunala organisationen.

Staffanstorp den 16 augusti 2016

För Socialdemokraterna i Staffanstorps kommun

Torbjörn Lövendahl